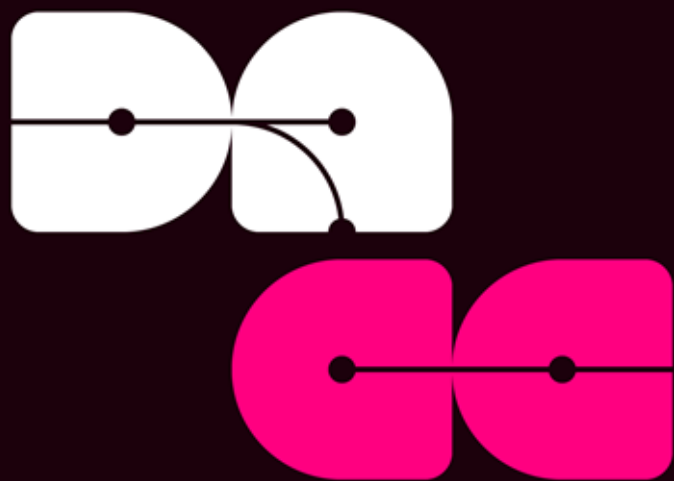
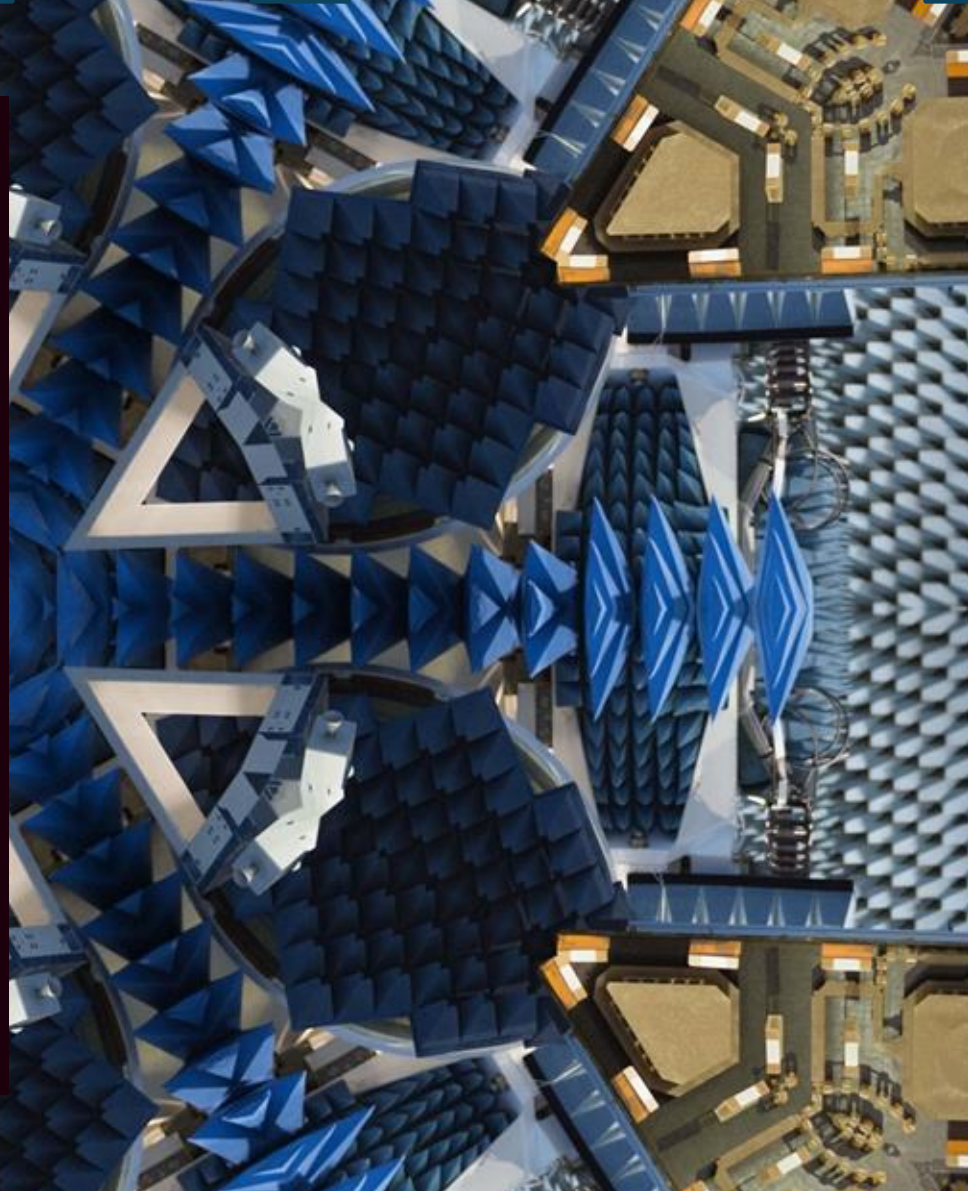

Digitale Autonomie
Competentiecentrum

AGENDA

1. Wie zijn wij?
2. Wat is er aan de hand?
 - E: In de wereld
 - W: In de Nederlandse staat
3. Wat willen we met DACC oplossen?
 - E: In de wereld?
 - W: In de Nederlandse Staat
4. Wat doet het DACC?
 - E: tools & onderzoeken
5. Wat kan ik doen?
 - W: sluit je aan

Ellen Mok

Wouter Welling

Digitale Autonomie
Competentiecentrum

Wat is er aan de hand

In de wereld?

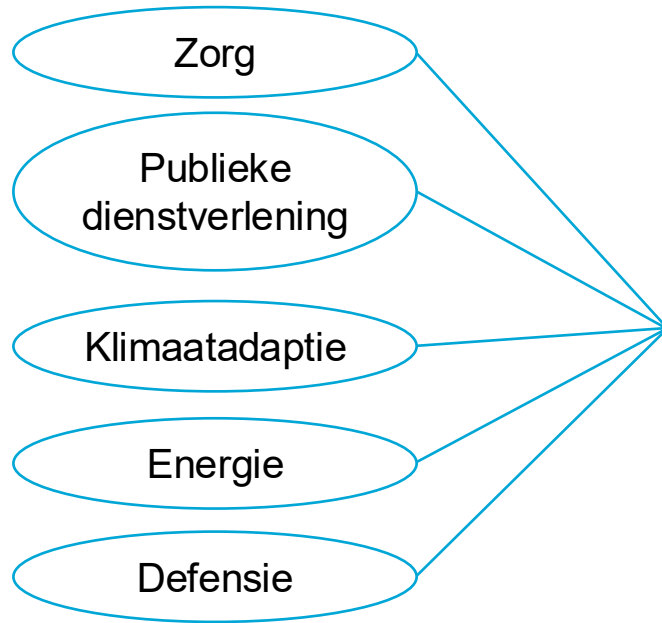
Digitale Autonomie
Competentiecentrum

**Wat is er aan de hand
in de Nederlandse staat?**

Startpunt: alle maatschappelijke opgaven hebben allemaal een Digitale Publieke Infrastructuur (DPI) innovatie opgave

2026 realiteit:

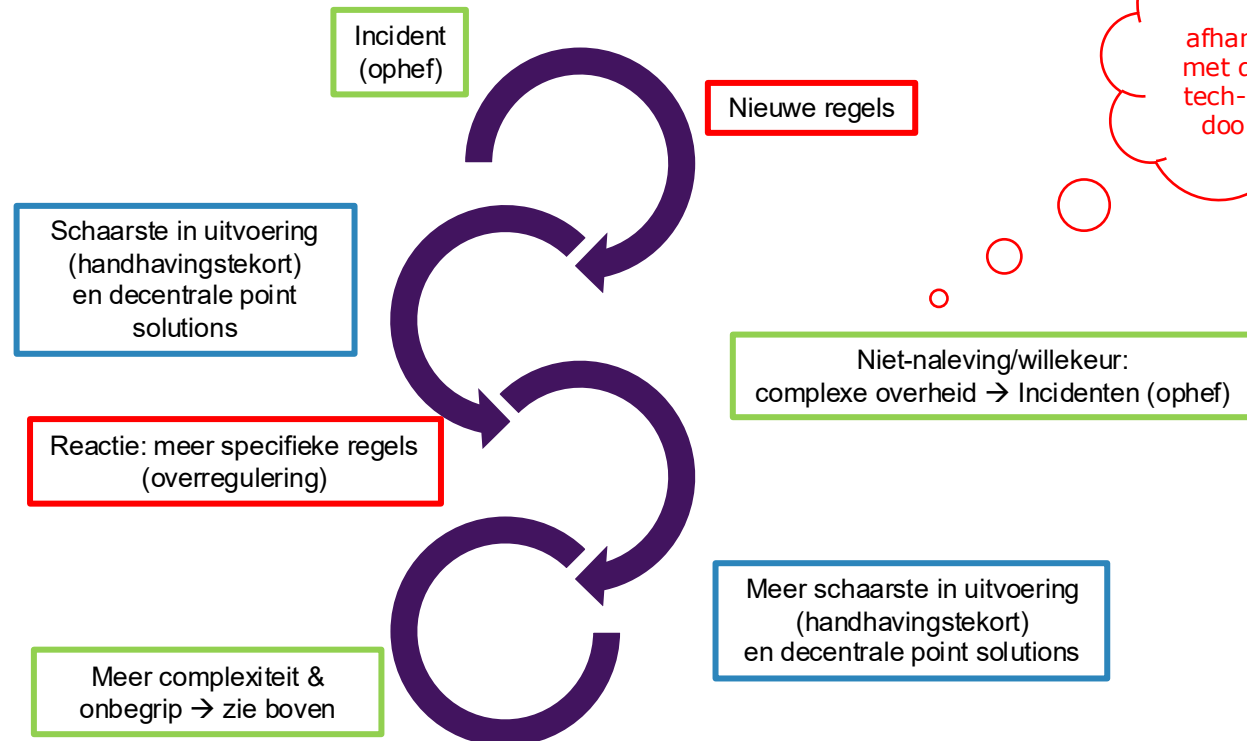
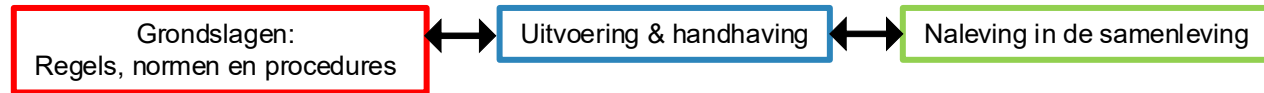
Vergelijkbare problemen: personeelstekort, te veel bureaucratie, complexiteit (checks en controls), afhankelijkheden (soevereiniteit), conservatieve organisaties, hoge externe druk...

Vergelijkbare DPI puzzelstukjes:

- Hoe automatiseer je processen voor arbeidsbesparing?
- Hoe regel je data-uitwisseling met partners?
- Hoe regel je authenticatie en beveiliging?
- Governance: wie betaalt en wie bepaalt waarover?
- Hoe verhoog je de digitale fitheid van mensen?
- Hoe organiseer je je innovatie en adoptie vermogen?
- Hoe koop je in zonder afhankelijk te worden?

Neerwaartse spiraal van complexiteit met bestuurlijk IT-geloof als versterker

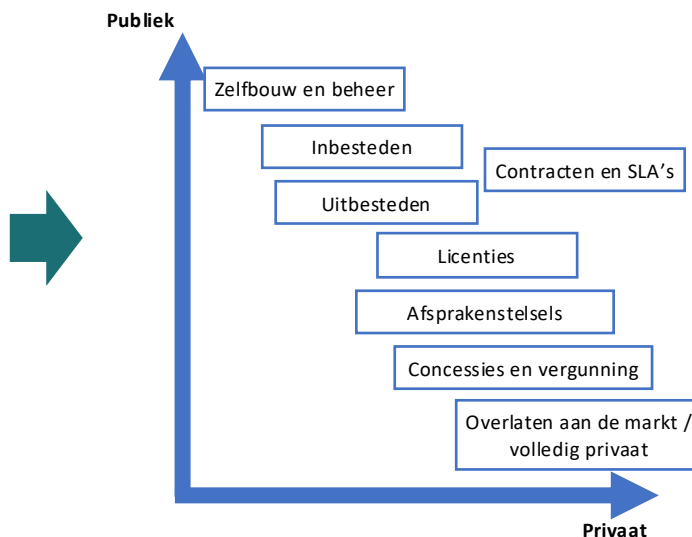
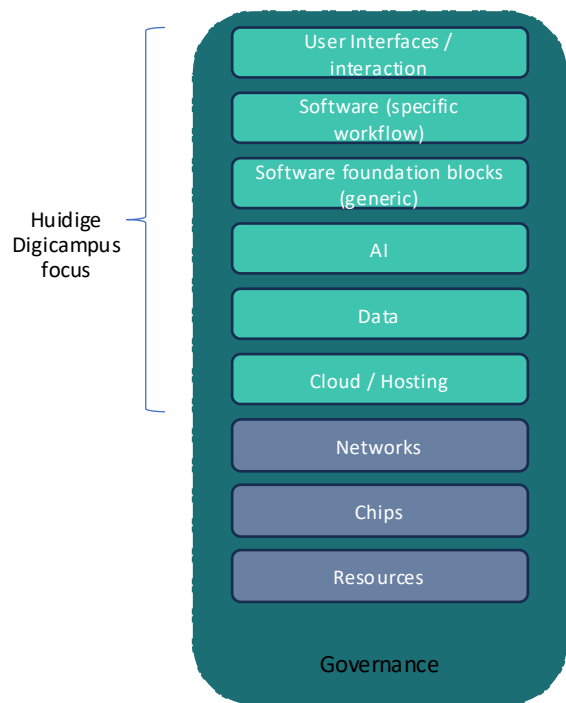

Problemen bezien vanuit een geïnformeerde Publicness-Puzzle op de Nederlandse GovStack

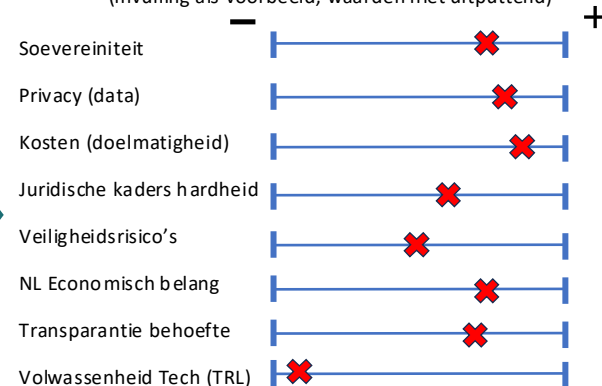
1. Nederland werkt aan een uniforme GovStack op functies (niet voorzieningen)*

2. Op iedere laag van deze GovStack is een puzzel te leggen rond de vraag 'hoe publiek' een functie ingevuld moet worden?

3. Het bepalen van de publicness van een GovStack functie vergt een GovTech gesprek, onderzoek (en beslissing) over de 'waarden' die deze keuzes sturen op een neutrale plek.

Waarden als variabelen om de relevantie vast te stellen per component
(invulling als voorbeeld, waarden niet uitputtend)

*1: zie voor Internationale [GovStack initiatief](#) & beschrijving van stack modellen [deze thesis](#) & VNG 5 lagen [Common Ground model](#)

* 2: zie dit [standaard artikel](#) over de Publicness Puzzle

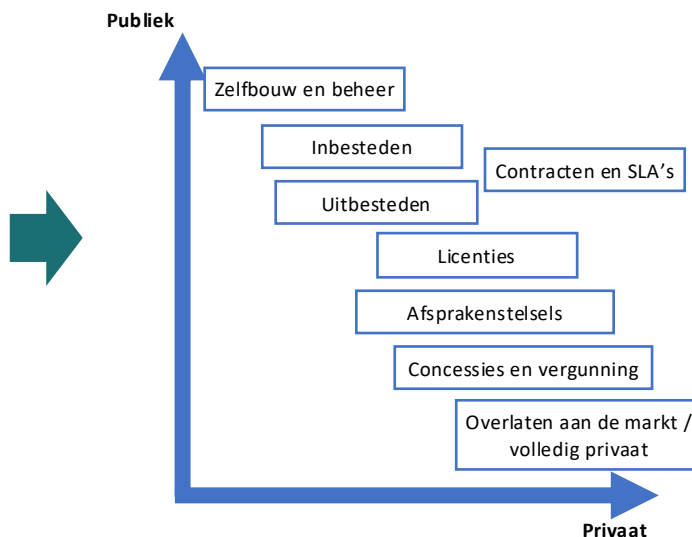
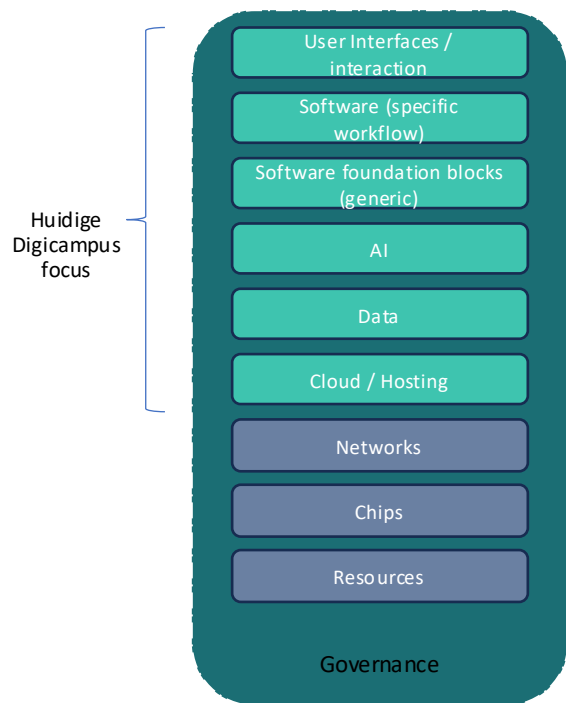
* 3: waarden balans ontleend aan [iOverheid rapport WRR](#)

Problemen bezien vanuit een geïnformeerde Publicness-Puzzle op de Nederlandse GovStack

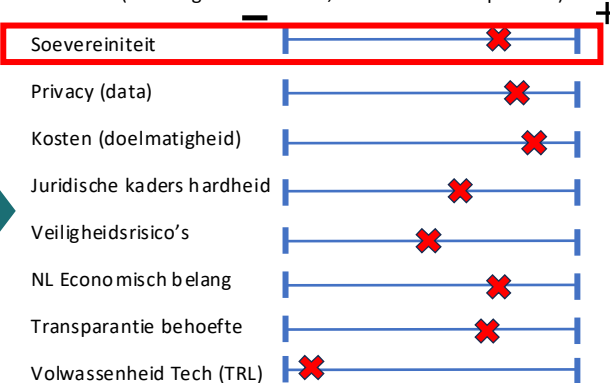
1. Nederland werkt aan een uniforme GovStack op functies (niet voorzieningen)*

2. Op iedere laag van deze GovStack is een puzzel te leggen rond de vraag 'hoe publiek' een functie ingevuld moet worden?

3. Het bepalen van de publicness van een GovStack functie vergt een GovTech gesprek, onderzoek (en beslissing) over de 'waarden' die deze keuzes sturen op een neutrale plek.

Waarden als variabelen om de relevantie vast te stellen per component
(invulling als voorbeeld, waarden niet uitputtend)

*1: zie voor Internationale [GovStack initiatief](#) & beschrijving van stack modellen [deze thesis](#) & VNG 5 lagen [Common Ground model](#)

* 2: zie dit [standaard artikel](#) over de Publicness Puzzle

* 3: waarden balans ontleend aan [iOverheid rapport WRR](#)

Coalitieakkoord 2026-2030 (p. 58)

Digitale autonomie moet het uitgangspunt zijn voor de overheid. We kiezen voor een Europese digitale infrastructuur, bouwen strategische afhankelijkheden in cloud, data en cruciale systemen doelgericht af, en we splitsen grote projecten op zodat meer Nederlandse en Europese mkb'ers kunnen meedoen.

Digitale inkoop en aanbestedingen worden gestandaardiseerd en gecentraliseerd, gestuurd op security-by-design, zero-trust, **soevereiniteit**, open source en ketenveiligheid. **De overheid benut haar marktmacht** om veilige standaarden af te dwingen en stelt rijksbrede minimeisen op voor security.

Digitale Autonomie
Competentiecentrum

Wat willen we met het DACC oplossen?

In de wereld..

		KEY COUNTRIES				KEY FIRMS
Data and artificial intelligence		 US		 China		OpenAI, Microsoft, Google, Meta, Anthropic, XAI, Amazon, Baidu, Tencent, Alibaba, DeepSeek
Software		 US	 China	 Germany		Microsoft, Apple, Alphabet, Meta, Amazon, Salesforce, SAP, ByteDance, Tencent
Cloud		 US		 China		Amazon, Microsoft, Alphabet, Alibaba
Internet of things & devices		 US	 China	 Korea	 Germany	Amazon, Google, Apple, Samsung, Huawei, Bosch, Siemens, Xiaomi
Networks		 US	 China	 Europe	 Japan	Huawei, Nokia, Ericsson, ZTE, SpaceX, NEC
Chips		 Taiwan	 Korea	 US	 Netherlands	TSMC, Samsung, Intel, NVIDIA, AMD, ASML
Raw materials, energy, and water		 US		 China		Chinese government (through SOEs e.g., China Rare Earth Group), ExxonMobil, Gazprom
				 Russia		

De positie van big tech in de digitale stack

Data en kunstmatige intelligentie

Microsoft, Google, Meta, Amazon, XAI, OpenAI, Alibaba, Tencent, Anthropic, Baidu, Deepseek,

Software

Microsoft, Google, Meta, Amazon, Apple, Tencent, SAP, Salesforce, ByteDance,

Cloud

Microsoft, Google, Amazon, Alibaba

Internet of things en apparaten

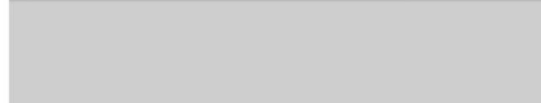

Google, Amazon, Apple, Bosch, Samsung, Huawei, Siemens, Xiaomi

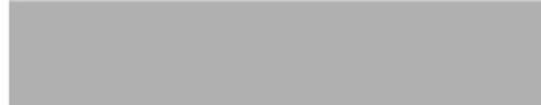
Netwerken

Chips

Grondstoffen, energie en water

Digitale Autonomie
Competentiecentrum

Wat willen we met het DACC oplossen?

In de Nederland..

DIGICAMPUS

TU Delft

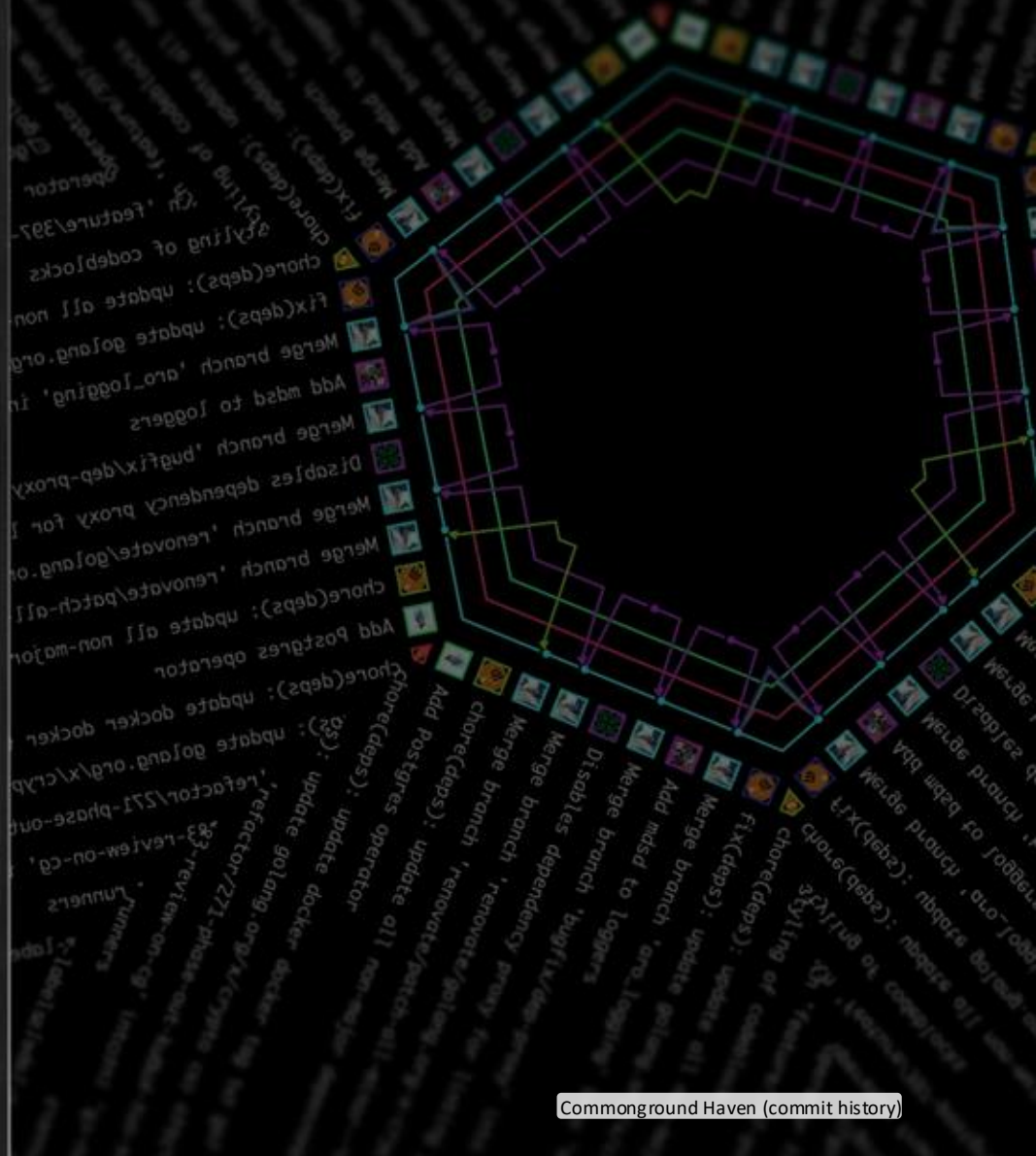
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

× Gemeente
×
× Amsterdam

Organisatie

Missie

Het Digitale Autonomie Competentie Centrum fungeert als een onafhankelijk open kennis- en ontwikkelplatform waar wetenschap, praktijk en beleid samenkomen om de digitale autonomie van de Nederlandse publieke sector te bevorderen.

Kennisontwikkeling

- Toepasbare kennis in de praktijk.
- Getest met doelgroep.

Netwerk en kennisdeling

- Unconference vier keer per jaar.
- Mandelijkse presentaties.

Onafhankelijke kennisontsluiting

- Website.
- Wetenschappelijke artikelen.

Activiteiten

Wat doet het DACC?

Stuurgroep

Kernteam

Onderzoekers

Voorbeelden

Kennisproducten voorbeelden

- Volwassenheidsmodel Primaire Processen
- Verkavelingsstrategieën
- Capability Matrix
- Naief opdrachtgeverschap
- Paper DigiD-Solvinty Case: *“Tenant in your own house - the wickedness of regaining digital sovereignty in the public sector”*
- Research calls (NWO) consortia building

Studentenopdrachten

- Sociale media onafhankelijk van Bigtech (Haagse Hogeschool)
- Ontwerp van autonome IoT op Straat (Delft - IDE)
- Bestuurskundige analyse NDS (Universiteit Leiden)

Hoe doen we dat?

1. Wetenschappelijke kennis en input

- Ontwikkelen
- Verspreiden
- Toepasbaar maken in tools

2. Testen Met doelgroepen:

Inkopers, Architecten, Contractmanagers, IT Managers, Beleidsdirecties, etc.

3. Iteraties

Digitale Autonomie van Primaire Processen - Volwassenheidsmodel

7.2 Technologie

7.2.1 Beschikbare kennis, praktische vaardigheden en kennisbeheer

In hoeverre kunt u technische vereisten voor het primaire proces specificeren, verschillende (technische/leveranciers) alternatieven kritisch beoordelen en deze in een contract opnemen?

- ☐ **1. Geen / Minimaal:** Er is geen relevante technische of juridische expertise aanwezig; technische vereisten voor het primaire proces zijn ongedefinieerd, alternatieven kunnen niet worden beoordeeld en leveranciers bepalen volledig de voorwaarden.
- ☐ **2. Beperkt:** Er is slechts beperkte kennis beschikbaar; technische vereisten voor het primaire proces worden beperkt gedefinieerd en de beoordeling van alternatieven en contracten gebeurt oppervlakkig en ad-hoc.
- ☐ **3. Redelijk:** Er is voldoende kennis aanwezig om deugdelijke technische eisen voor het primaire proces te definiëren, gangbare alternatieven te evalueren en bij te dragen aan het opstellen van standaardcontracten; expertise is aanwezig, maar vaak afhankelijk van enkele specialisten.

...n voor het primaire proces kunnen worden gespecifi-
wordt gedeeld en consequent toegepast binnen teams.

...plexe eisen voor het primaire proces kunnen worden ge-
; kennis en inzichten worden proactief gebruikt bij strate-

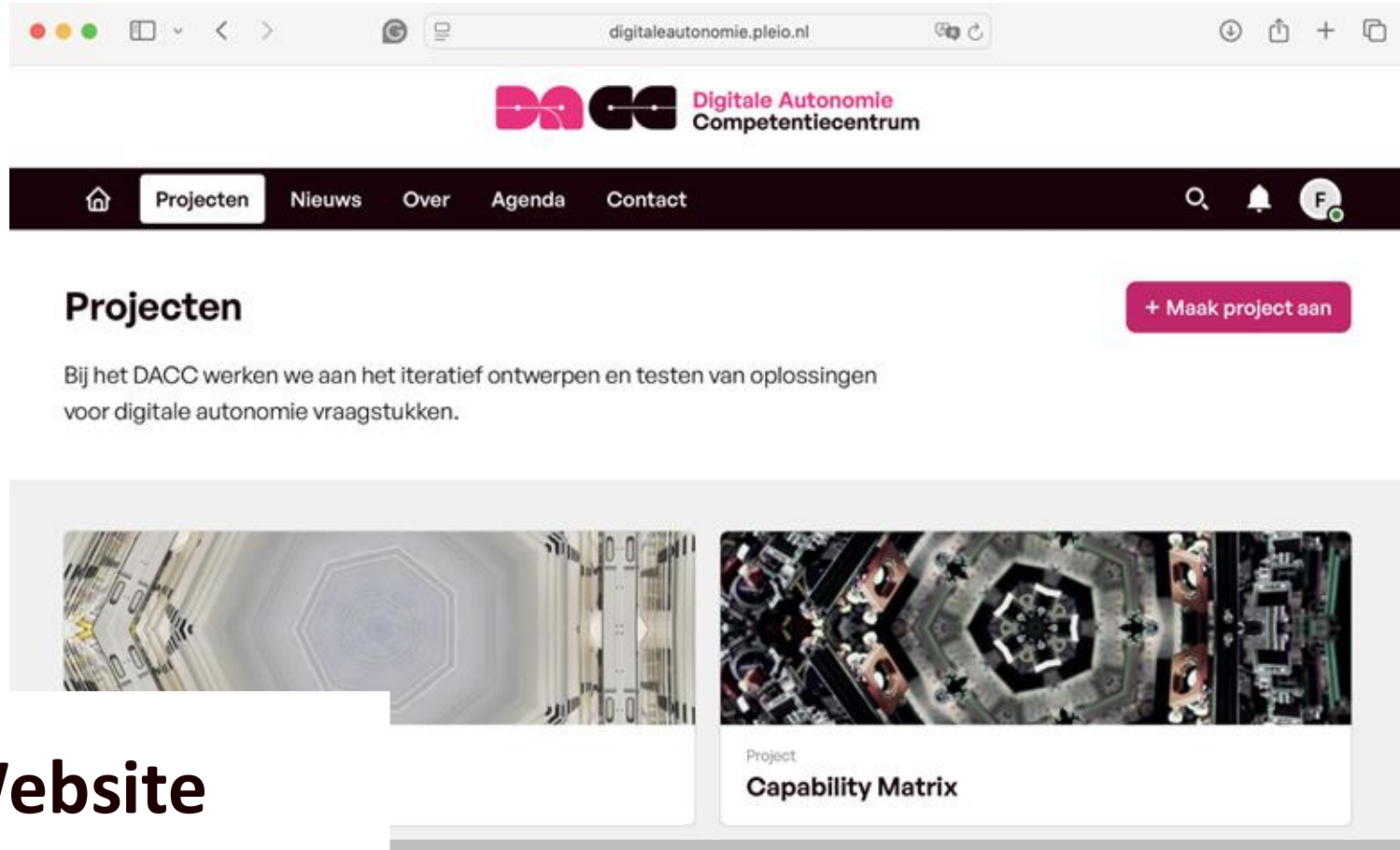
Volwassenheidsmodel Primaire Processen

Unconference

80 to 100 experts

4x per jaar

Website

Digitale Autonomie
Competentiecentrum

Doe mee!

Doe mee!

- Unconferences zijn de plek om met ons en de community in contact te komen en te blijven,
- <https://digitaleautonomie.pleio.nl/>,
- Lever kennisvragen bij ons aan
- Neem deel in het competentiecentrum en leer samen met organisaties die dezelfde issues hebben

We staan open voor berichten op je intranet!

Koester uw rol, Bond was ook een ambtenaar

